

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การตอบสนองของคนในท้องถิ่นที่มีต่อตลาดจีน
ในเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ผู้เขียน

นางสาวพิทยา พุสย

ปริญญา

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต(ภูมิภาคศึกษา)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ ดร. โกสุมภ์ สายจันทร์ ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ เสกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจ กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาถึงสาเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดตลาดจีนขึ้นในเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้กระแสสังคมโลกาภิวัตน์ 2) เพื่อศึกษาถึงผลกระทบและการตอบสนองของรัฐและชุมชนท้องถิ่นที่มีต่อตลาดจีน 3) ศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาของรัฐและคนในชุมชนท้องถิ่นต่อการขยายตัวทางการค้าของกลุ่มคนจีน

ผลการศึกษา พบว่า การเกิดขึ้นของตลาดจีนในเมืองห้วยทราย แขวงบ่อแก้ว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายใต้กระแสสังคมโลกาภิวัตน์นั้น เกิดจากปัจจัยใน 4 ประการด้วยกัน คือ ประการที่ 1 การเปลี่ยนแปลงระบบเศรษฐกิจในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ภายหลังจากสิ้นสุดของสงครามเย็น ประการที่ 2 จุดอ่อนทางด้านเศรษฐกิจของสังคมลาว คือ คนลาวไม่ค่อยให้ความสนใจในการทำธุรกิจการค้า แต่ให้ความสนใจในการทำเกษตรมากกว่า ส่งผลทำให้กลุ่มคนจีนมีโอกาสมแทรกตัวเข้าสู่ตลาดการค้าลาวได้โดยง่าย ประการที่ 3 ความสำคัญของการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง คือ พ่อค้าจีนได้อาศัยประโยชน์จากเส้นทาง R3E ในการเคลื่อนย้ายสินค้าและแรงงานไร้ฝีมือสู่เมืองห้วยทราย และ ประการที่ 4 การเจริญเติบโตของบรรษัทข้ามชาติในจีน ภายหลังจากที่จีนมีการดำเนินนโยบายสีทันสมัยและการเปิดประเทศ ส่งผลทำให้กลุ่มบรรษัทข้ามชาติหลังไหลเข้ามาลงทุนในจีนเป็น

จำนวนมาก เพราะเล็งเห็นถึง การมีฐานแรงงานราคาถูกและการมีตลาดการค้าที่ใหญ่ของจีน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้บริษัทข้ามชาติเหล่านี้มีการผลิตสินค้าออกมาเป็นจำนวนมาก ตลอดจนแสวงหาตลาดใหม่ อย่างเช่น สปป.ลาว เพื่อกระจายสินค้าของตนเอง ในขณะที่เดียวกัน พบว่า การเข้ามาลงทุนของบริษัทข้ามชาติเป็นจำนวนมากในจีนนั้น ได้ส่งผลทำให้เกิดสภาวะของการคัดสรรแรงงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งแรงงานที่มีฝีมือจะมีโอกาสสูงมากในการเข้าทำงานในบริษัทข้ามชาติ ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ภายใต้สภาวะการแข่งขันในจีน ในขณะที่แรงงานไร้ฝีมือย่อมถูกบีบคั้น และขาดโอกาสภายใต้สภาวะดังกล่าว จึงส่งผลทำให้แรงงานไร้ฝีมือเหล่านี้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทของตัวเองจากการเป็นแรงงานสู่การเป็นพ่อค้าในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สปป.ลาว

การศึกษาถึงการตอบสนองของรัฐและชุมชนที่มีต่อตลาดจีน สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ รัฐเห็นว่าตลาดจีนเป็นสิ่งที่เอื้อประโยชน์ให้แก่คนในชุมชนท้องถิ่นมากกว่าที่จะเป็นการสร้างผลกระทบและความเสียหายให้แก่คนส่วนใหญ่ในชุมชนท้องถิ่น สืบเนื่องมาจากสินค้าที่กลุ่มพ่อค้าคนจีนนำมาขายในตลาดจีนนั้น เป็นสินค้าที่มีราคาถูกและถือเป็นสินค้าที่มีความเหมาะสมหรือสอดคล้องกับรายได้ของคนลาวในชุมชนท้องถิ่น ดังนั้น จึงมีการจัดพื้นที่ทางการค้าให้แก่กลุ่มพ่อค้าคนจีนใช้เป็นพื้นที่ในการขายสินค้าและอยู่อาศัย มีการจัดระเบียบกลุ่มพ่อค้าคนจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองห้วยทราย โดยการให้กลุ่มพ่อค้าคนจีนเหล่านี้ทำใบอนุญาตชั่วคราว ตลอดจนให้ความดูแลกลุ่มพ่อค้าคนจีนที่เข้ามาอาศัยอยู่ในเมืองห้วยทรายเพียงพลเมืองคนหนึ่งของคนลาว

ในส่วนของกลุ่มผู้บริโภค แบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ 1. กลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในเขตเมืองห้วยทราย สามารถแบ่งออกได้อีก 2 กลุ่มย่อย กลุ่มที่มีรายได้สูง เป็นกลุ่มผู้บริโภคนิยมซื้อสินค้าจากตลาดจีน เพราะเห็นว่า เป็นสินค้าที่ไม่มีคุณภาพ และ กลุ่มที่มีรายได้น้อย นิยมซื้อสินค้าจีน เพราะสินค้าจีนมีราคาถูก สอดคล้องกับรายได้โดยคนกลุ่มนี้ไม่สนใจในเรื่องของคุณภาพสินค้า 2. กลุ่มผู้บริโภคที่อยู่ในชนบทหรือหมู่บ้านที่ห่างไกลจากตัวเมืองห้วยทราย นิยมซื้อสินค้าจีนมาใช้เช่นเดียวกัน เพราะสินค้าจีนมีราคาถูก

สำหรับกลุ่มพ่อค้าแม่ค้าลาวนั้นถือเป็นกลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการเกิดขึ้นของตลาดจีนมากที่สุด เพราะบรรดาพ่อค้าแม่ค้าลาวต่างขายสินค้าได้ในปริมาณที่ลดน้อยลง อันเป็นผลมาจากสินค้าจีนได้เข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดจากพวกเขาไป ด้วยเหตุนี้พวกเขาจึงแก้ปัญหาโดยการเลิกอาชีพค้าขายสินค้าในตลาดลาว บางส่วนหันกลับไปสู่อาชีพเกษตรกรรมทำไร่ทำนา และบางส่วนผันตัวเองไปสู่การเป็นแรงงานในโรงงานอุตสาหกรรม